

Česká republika - Praha

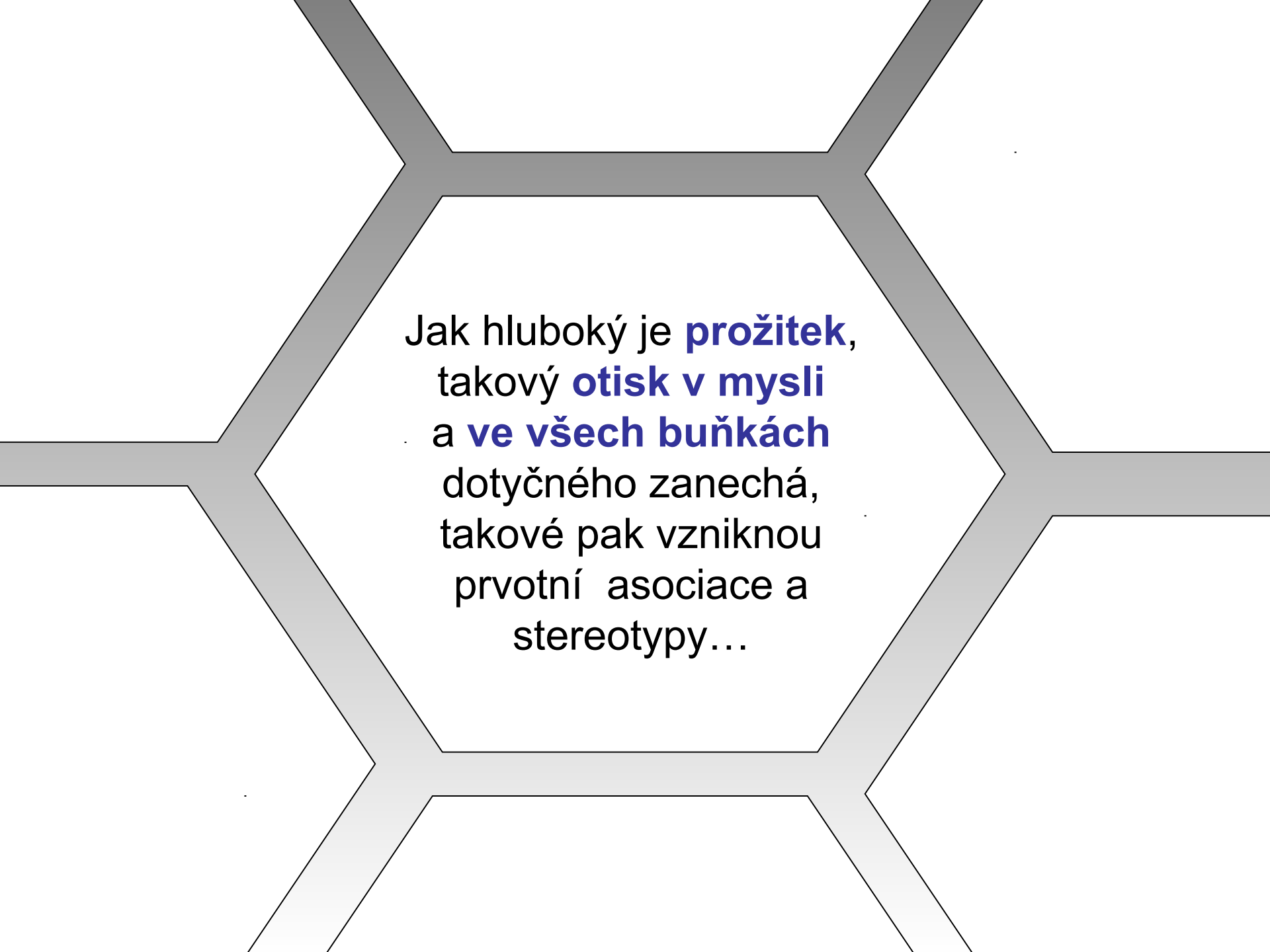
Sfumato - Splývavé čtení

Mária Navrátilová

autorka metodiky

SFUMATO – Splývavé čtení,
aneb čtení pro všechny děti, které mají zrak, hlas a sluch

Jak hluboký je **prožitek**,
takový **otisk v mysli**
a **ve všech buňkách**
dotyčného zanechá,
takové pak vzniknou
prvotní asociace a
stereotypy...

Mety vyšší (i **nejvyšší**) **každému žák**u nastolit, cesty různé směřující k témuž cíli, ukázat; Nechat však **prostor** dítěti **pro** jeho **bezprostřední projev** (případně jej nenásilně kultivovat).

K chemickému pokusu lze přirovnat metodu SFUMATO.
Funguje vždy, ovšem **za podmínky** dodržení vyzkoušených fungujících postupů, ingrediencí a dílčích kroků (V tomto případě doporučených autorkou metody).
Zapojit při učení všech pět smyslů u dítěte. Učitel by neměl vynechat nic jen pro pocit „euforie“ z toho, že metoda funguje!

K charakteru hlásky vybrat básničku, říkadlo (záleží na tom, co zrovna sledujeme a jaký je dílčí cíl).
Všechny hlásky lze různými způsoby **výtvarně ztvárnit**.
Všechny nabízejí inspirativní množství námětů do **prvouky, M i Hv.**

Všechny hlásky v pohybu

→ všechny děti v pohybu

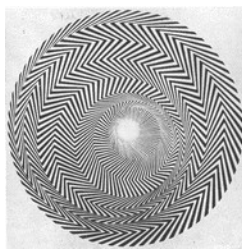
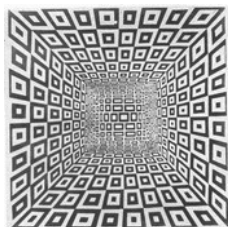
→ O – rotace

→ S – spirála, vlna

→ B – napětí, expanze

→ U – parabola

→ A – vibrace hmoty (ÁÚm)

Stavební kameny takto získané
a zasazené jako v síti TAO,
podobající se struktuře
benzenových jader nebo
buňkám včelího plástu, jsou
pevné a trvalé.

Jeden moudrý člověk jednou řekl :

**„Knihy jsou nashromážděným pokladem světa,
vhodným dědictvím pokolení a národů.**

Pokládám je za nejlepší výzbroj na cestu životem...

Celý svět je nádherná kniha, ale nemá cenu pro toho, kdo neumí číst.“

Ř E Š E N Í

Metodika, která má preventivní charakter

- 1. respektuje individuální potřeby každého žáka tak, aby nebyl vydělen z procesu učení [čtení];*
- 2. která uplatňuje právo dítěte naučit se dobře číst – bez toho, aniž by bylo diskriminováno (!);*
- 3. je pro všechny děti, které mají zrak, hlas a sluch, neboť fyziologicky pracují tyto orgány u všech dětí stejně.*

DESATERO...

- **charakteristika běžných chyb; a**
- **jak to řeší *Sfumato*.**

N.B.

- **Jak výzkum očních pohybů ukazuje, dobří čtenáři se zaměřují na každé písmenko každého slova, ačkoliv se může zdát, že tomu tak není, protože procesy jsou natolik zautomatizované. V praxi se bohužel běžně věří, že čtenáři vidí slova jako vizuální obrysy, tu a tam slova sondují a jiná odhadují z kontextu. (1997: 101)**
- **...používání hádání z kontextu nebo obrázkových podnětů zkrátka není podpořené výzkumem jako efektivní metoda učení prvopočátečního čtení. (1997: 105)**
 - ⇒ **volný překlad z knihy pí. dr. Bonnie Macmillan *Why Schoolchildren Can't Read* (Proč školáci neumí číst)**

Čtenářské desatero – Sfumato a jeho přínos

Dosud přetrvávající problémy ve čtení

1. Žák neumí hlasitě číst.
2. Žák nečte plynule, zadržává.
3. Žák má dvojité čtení, předčítá si.
4. Žák vynechává písmena.
5. Žák zaměňuje písmeno za jiné.

Metodika Sfumato těmto problémům předchází !!

Metodika je založena na hlasitém projevu, žák prochází hlasovým výcvikem.

Plynulé čtení je charakteristickým rysem techniky „Splývavé čtení“ – je založena na legatovém (tj. vázaném) napojování hlásky na hlásku.

Technika „Splývavé čtení“ přímo zabrání vzniku tzv. dvojitého čtení

K tomuto fenoménu nedochází, neboť se vytvoří čtecí návyk tak, že oči konají kontrolovaný sakadický pohyb v přesné posloupnosti z písmene na písmeno.

Žák nezaměňuje písmena. V metodických krocích je veden tak, že si vytvoří dokonalý obraz písmene (pozná každou jeho část), nedojde k záměně ani v případě otočení písmene o 180°.

6. Žák má problémy při čtení tzv. těžkých slov (slova se skupinou souhlásek vedle sebe). K tomuto úkazu nedochází, neboť se žák naučí správně fyziologicky tvořit jednotlivé hlásky a následně jejich navazování.
7. Žák dokonale nerozlišuje dlouhé a krátké samohlásky. Žák dokonale rozlišuje dlouhé a krátké samohlásky, je to předností této metody. Již od prvopočátku se hlasový aparát připravuje po dechové stránce na dlouhou expozici hlásky. Krátké samohlásky se docílí postupným zkracováním. K plnému zkrácení dojde při čtení tříhláskových slov (jednoslabičných) za přítomnosti fortisových konsonant, neboli tlačných (výbuchových) souhlásek, tj. souhlásek s vyšším energetickým potenciálem.
8. Žák neovládá čtecí tempo, neumí zpomalit. Technika „Splývavé čtení“ vytváří časoprostor pro volbu tempa (rychlosti) čtení, neboť tu si určuje CNS podle rychlosti zpracování všech zpětných vazeb, které při čtení nastávají.
9. Žák má problémy s intonací ve větě. Žák nemá problémy při větné intonaci. Metodika Sfumato předkládá několik vývojových fází, kdy se žák učí pracovat s hlasem : barvit ho, tvarovat, přenášet akcent ve slově a pod..

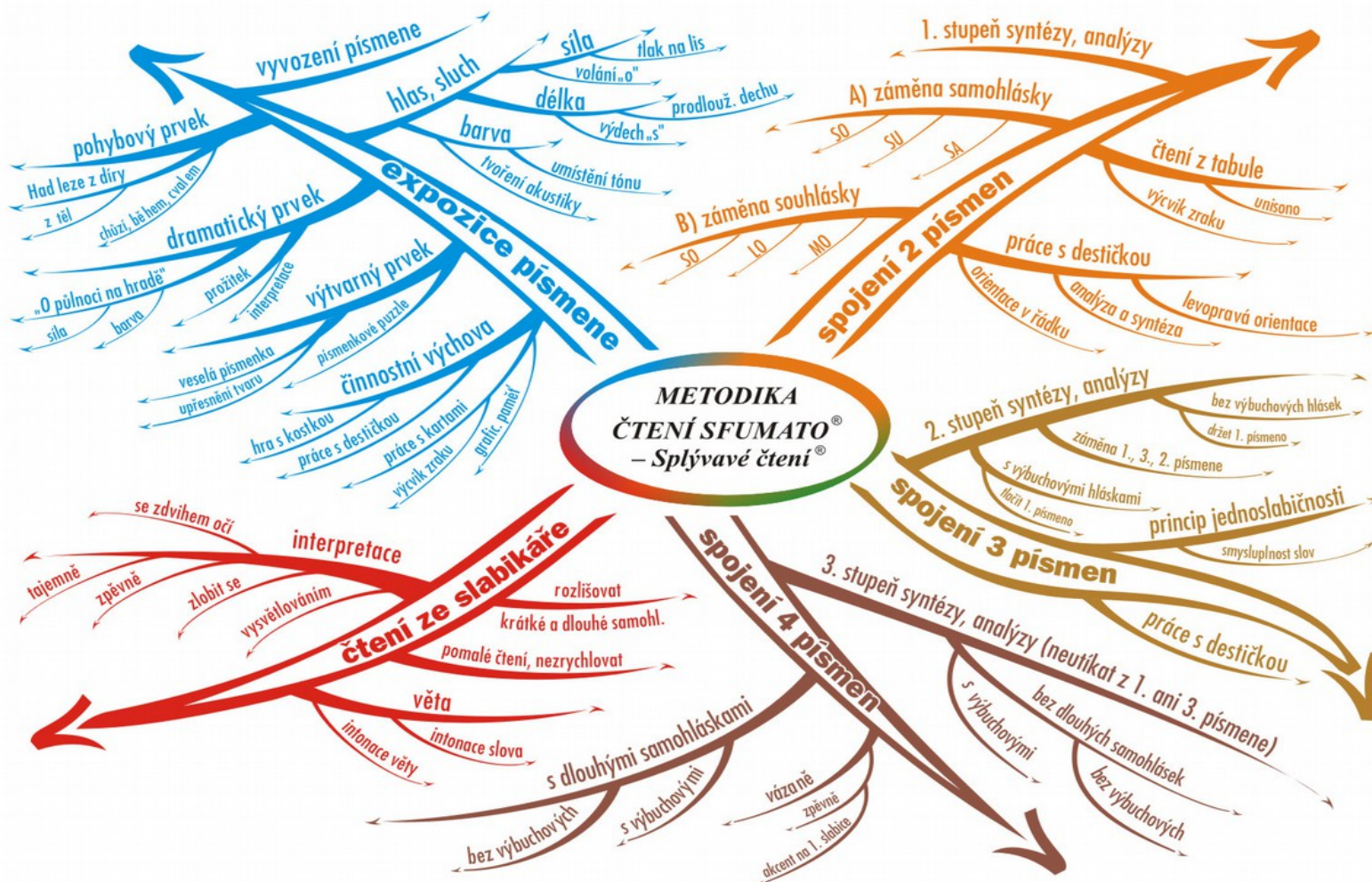
10. Žák nečte s porozu-
měním. Vrací se zra-
kem k již přečtenému,
protože neví, co četl.

Žák rozumí čtenému text, neboť došlo k vytvoření dynamického stereotypu tak, že byly dodrženy a splněny veškeré atributy čtení. Žák prošel čtyřmi stádii (stupni) vývoje čtenářské gramotnosti.

- 1.stupeň: technický návyk
(vytvoření dynamického stereotypu)
- 2.stupeň: upevňování čtecího návyku
(znalost pojmu jako předpoklad)
- 3.stupeň: fixace (chápání sdělené myšlenky, orientace v kontextu)
- 4.stupeň: zautomatizování čtecího návyku (vytvoření si vlastního postoje k přečtenému – transformace)

METODIKA ČTENÍ SFUMATO® - Splývavé čtení®

ABC Music®

Nedvědovo nám. 140/13, 147 00 Praha 4 - Podolí, Česká republika
tel.: + 420 241 411 944, mobil: 777 82 04 07,
e-mail: info@abcmusic.cz, www.abcmusic.cz

Copyright © 1986-2012 PaedDr. Mária Navrátilová

Co je ovládání dechu a proč je důležité?

Jak lze ovládání dechu zlepšit?

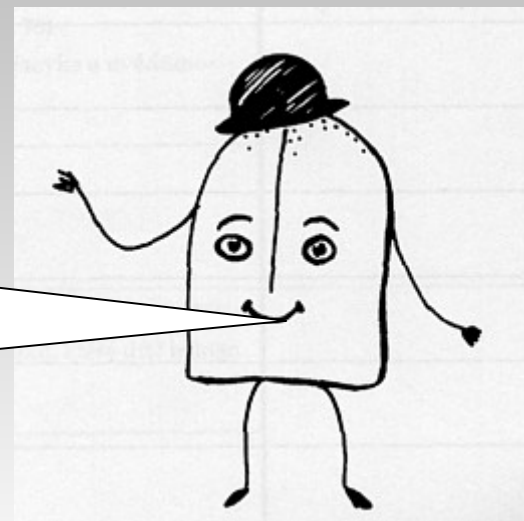
Malování na obličej

Mrkání a napodobování obličejů

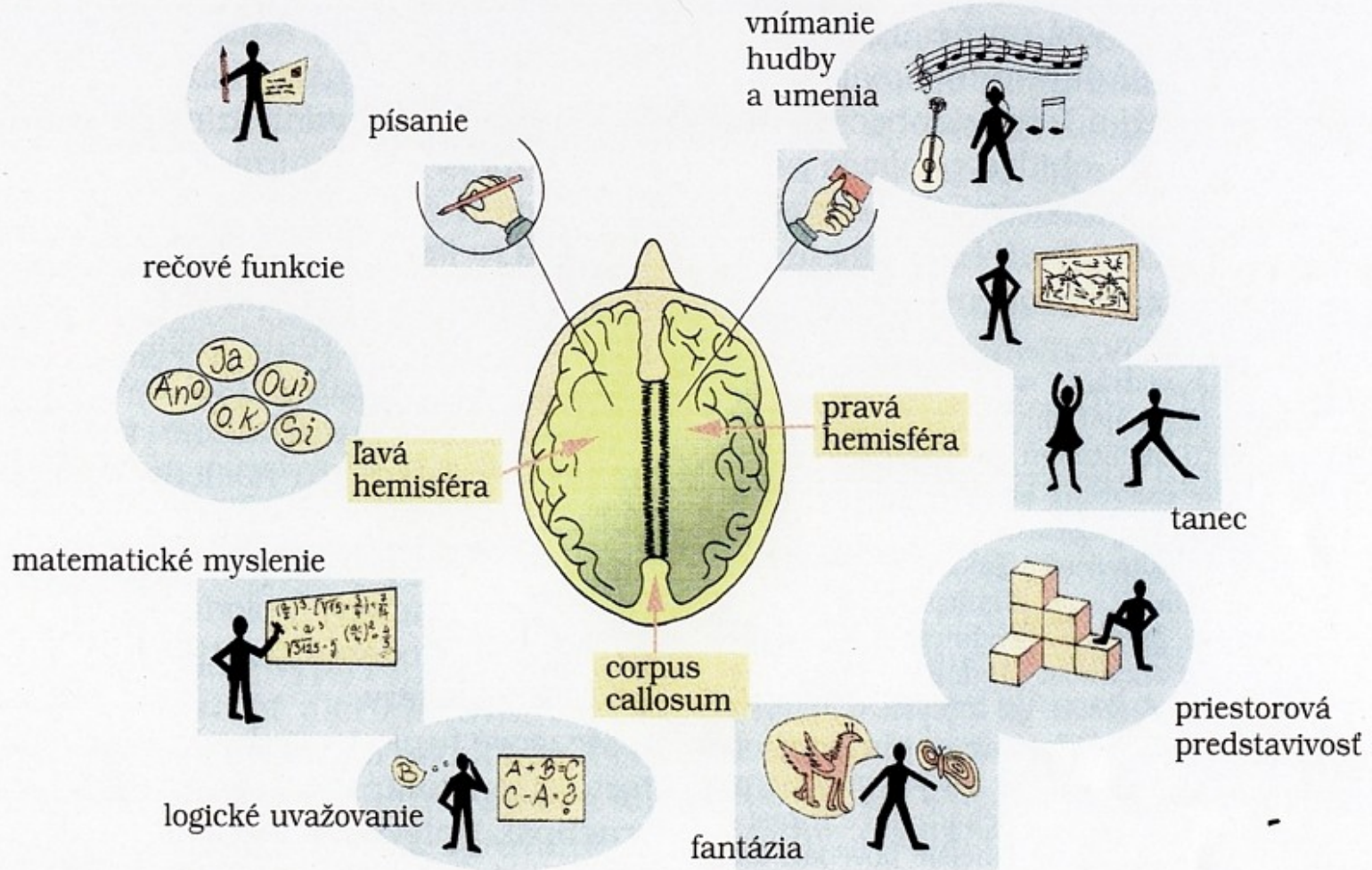

Hry s jazykem

Hry se rty

Funkční specializace hemisfér

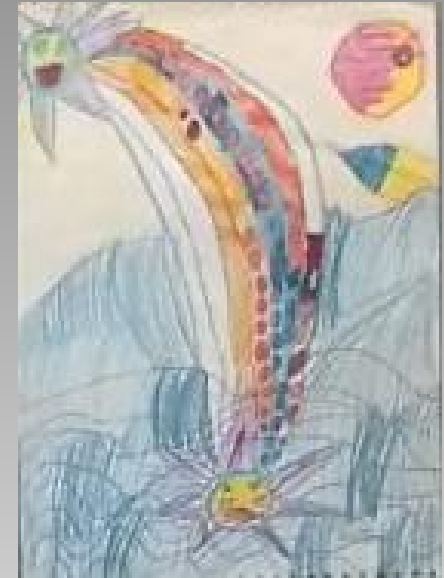
Linie 24.9. a 1.10. 07

Úsměv 15.10. 07

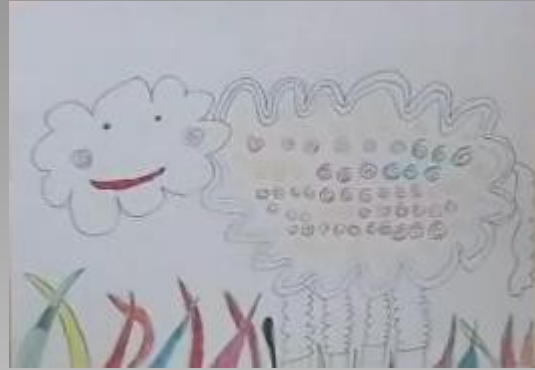

Povídala Hvězdička, že ji bolí nožička 23.10. 07

Malování s ovečkou 30.10. 07

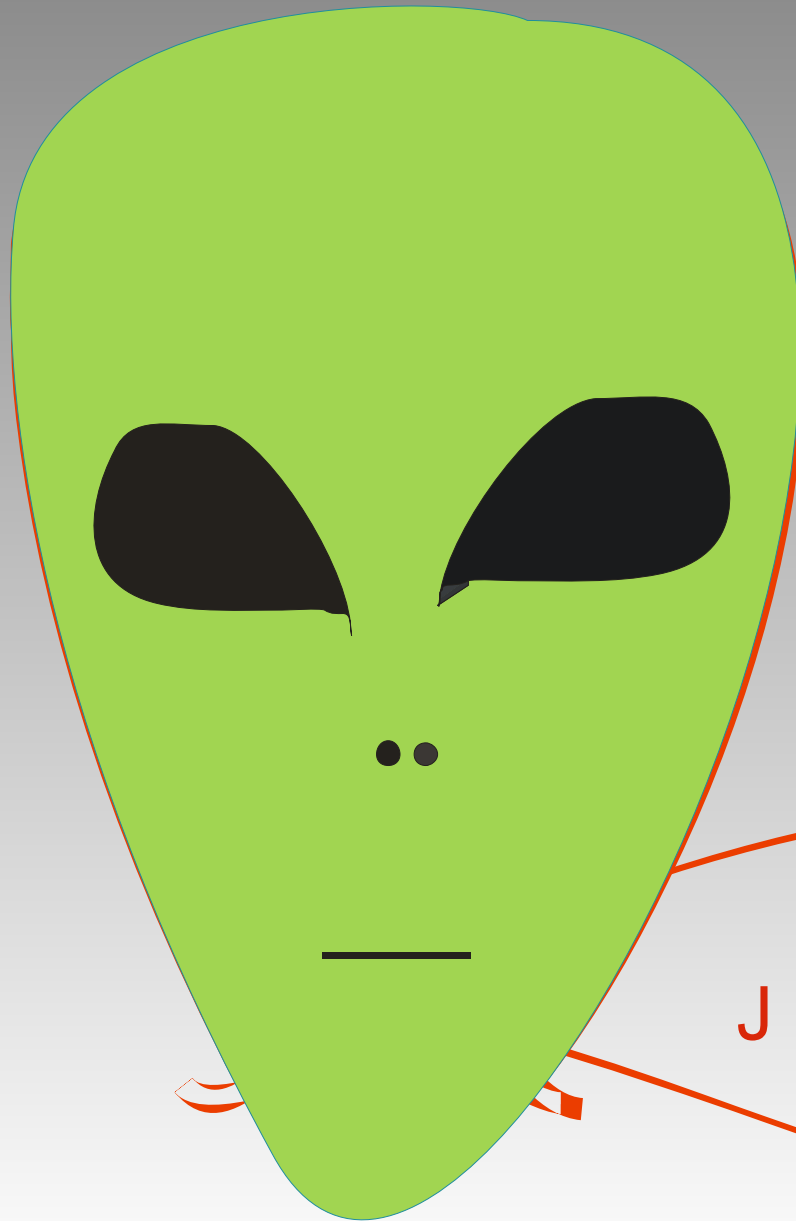

Motýli 5.11. 07

JUHUHŮ!!!

TAJEMSTVÍ PÍSMEN je OKNO do SVĚTA GRAMOTNOSTI...

- a) *Jaký je náš cíl?* **Bezchybný čtecí návyk.**
- b) *Jakými prostředky cíle dosáhneme?*
Zapojením všech smyslů.
- c) *Co budeme dělat?* **Činnosti.**
- d) *Jak budeme postupovat?* **Metodickými kroky.**
- e) *Jak s tím budeme zacházet?* **Dokonalým zpracováním.**
- f) *Co je podmínkou úspěšnosti?* **Pedagog sám.**

METODIKA SFUMATO & *neurofyziologie*

- a) Chová se zrak jako fotoaparát nebo jako kamera? *...úhel záběru = jako kamera*
...přechod sakády do fixace a opačně
- b) Dechový a hlasový aparát: *...respektuje mluvní „hladinu“ / tóninu při zachování správného fyziologického tvoření hlásek*
- c) Sluchový aparát: *...při dostatečné intenzitě zvuku přenáší zvuk z jedné části ucha do druhé (intenzita)*
- d) CNS – pracujeme s časoprostorem, měření rychlosti je irelevantní. *...na základě zpětných vazeb*
...volba vlastního tempa při vědomém zpracování znaku a zvuku

METODIKA SFUMATO & *dynamický stereotyp*

a) Vychází ze zákonitostí
dynam. stereotypu.

...jak se tvoří

... jak se upevňuje a fixuje

...jak dojde k zautomatizování

b) Vychází z funkce jednotlivých
orgánů.

...podmiňuje bezchybné zpracování

c) Respektuje jednotlivé atributy
čtení vždy v každé etapě vývoje.

*...neupřednostňuje jeden aparát
před druhým, a tím nenastane
systémová chyba*

d) Přísně dodržuje přesnou posloupnost,
návaznost jednoho aparátu na druhý.

...tím vytváří podmínky pro vznik bezchybného dynamického stereotypu

Metody a jejich hodnocení z hlediska neurofyziologického

Vnější vlivy

genetický vklad

Vnitřní vlivy

Metoda	ZRAK oční kontakt	DECH délka dech. frází	HLAS fyziolog. tvoření	SLUCH sluchová citlivost	CNS rychlost zpracování	PROŽITEK psychologický aspekt	BEZCHYB. čtení psaní	NEGATIVA
Globální	=	+	+	=	=	+	-	nejrychlejší čtení
Genetická	+	+	-	-	+	+	-	komplikace (1 pohyb navíc) 57% dvojitého čtení
Analyticko syntetická	-	+	-	-	+	+	-	komplikace (dva pohyby navíc) 24% dvojitého čtení
Sfumato	*	*	*	*	*	*	*	bezchybné

společný jmenovatel

učitel

HROMADNÉ ČTENÍ ŽÁKŮ BEZ PEDAGOGA

Co uvidíme?

Děti sledují text ukazováním, čímž se neustále aktivuje fixační pohyb u zrakového aparátu.

Celkové čtecí tempo je pomalejší než u jednotlivce, neboť se přizpůsobuje jeden druhému.

Není to na závadu?

Nikoliv, upevňuje se tím návyk :

V PŘEDSTIHU ANALYZOVAT PÍSMENO PŘED HLASOVOU EXPOZICÍ,

což přináší technicky bezchybné čtení, čtení s porozuměním, a čas na jazykovou přeměnu

(jinak se píše, jinak se čte)

Nečtou děti jen po paměti?

Pokud by tomu tak bylo, ztratily by místo, kde se čte.

Prstové ukazování je vodítko pro kontrolu, že tomu tak není.

HROMADNÉ ČTENÍ ŽÁKŮ BEZ PEDAGOGA

Hromadné čtení

INDIVIDUÁLNÍ ČTENÍ

Co lze vysledovat?

Hlasitý projev při čtení (tzv. volání)

Vázané (legátové) čtení bez zadržování a sekání.

Čím jsme toho u dětí docílili?

Správným dechovým a hlasovým výcvikem, který probíhal hravou formou, za účasti dramatického prvku.

Co je dalším charakteristickým rysem metody?

Nádherně, dokonale rozlišují krátké a dlouhé samohlásky.

Správně umísťují důrazy (akcenty) ve slově i na předložce, kterou vázaně napojují na následující slovo.

Větná intonace odpovídá zamýšlenému záměru, není monotónní či deklamovaná.

Jak je to s výslovností?

Žáci se projevují krásnou čistotou jazyka.

Nejsou ovlivněni nářečím, naopak, získávají cit pro správnou výslovnost.

Metoda zohledňuje špatnou dikci dětí – umožňuje vědomou práci s pohyblivostí jazyka.

Výhodné při integraci dětí cizinců.

Co říkáte na rychlost čtení?

Není úžasné, že má každý své vlastní čtecí tempo (rychlost)?

Čím je to dáno?

Rychlostí zpracování v CNS při vytváření dynamického stereotypu.

INDIVIDUÁLNÍ ČTENÍ

INDIVIDUÁLNÍ ČTENÍ

OBRÁCENÝ TEXT

Co tím chceme dokázat?

...že oko dělá otáčivý pohyb,
a analyzuje písmeno v předstihu před hlasovou expozicí!
...že děti znají dokonale podobu písmen, nedochází
k záměně n-u, a-e, p-d.

INTERPRETACE TEXTU

Z úryvku je patrné nejen, že dítě ví, co čte (čte s porozuměním), ale promýšlí jednotlivosti i celek, jeho přednes je dynamický, pracuje dokonale s hlasem, svou roli prožívá jako profesionální herec,

zasazuje fakta do souvislostí, uvědomuje si význam.

Evokuje předchozí poznání – prožitek z dramatisace pohádky - a přenáší ho do textu.

Dokáže aktivizovat svůj vlastní postoj k předložené situaci.

INTERPRETACE TEXTU

**Úspěšnost děti motivuje a zlepšuje vztah ke knize,
k nabývání vědomostí. Docílíme hlubší pronikání do
učební látky**

**– vědomá činnost umožňuje trvalejší
zapamatování.**

**Metodika Sfumato přináší relaxaci, uvolnění, vytváří
živé obrazy,
pozitivní atmosféru.**